

WAARNEMINGEN IN DE REGIO AMSTERDAM JUNI T/M AUGUSTUS 1983

Gebruikte afkortingen:

JB - Jan Joost Bakhuizen
 BB - Bertjan Bol
 FG - Frank van Groen
 KH - Kees Hazevoet
 MH - Menno Huizinga
 WW - Willem vd Waal
 VOD - Vogel Overleg Diemen
 WAP - Waarnemers Amstelveense Parken

Samengesteld door Willem vd Waal,
 Laagte Kadijk 11'',
 1018 BA Amsterdam,
 tel. 272129.

De volgende periode beslaat de maanden september t/m november 1983. Graag zo spoedig mogelijk na 1 december uw waarnemingen naar bovenstaand adres!

Roodhalsfuut

13/8 t/m 20/8 1 ex zomerkleed IJsselmeer bij Rozenwerf, Marken (JB, vd Schot)

Geeoorde Fuut

13/8 & 14/8 1 ex omgeving Boezemgemaal Halfweg (JB, KH)

Roerdomp

16/6 1 ex opvliegend uit Zandput NM richting NM (BB)

24/6 1 ex opvliegend NM en landend Zandput NM (JB)

13/7 1 ex rondvliegend Zandput NM (BB)

Purperreiger

30/7 1 ex laag over Haven Ballast richting O (VOD)

13/8 2 exx eerste KJ, Vijfhoek NW (VOD)

Zwarte Ibis

18/6 2 exx overvliegend Berlage Brug (H. ter Haar)

Wilde Zwaan

20/8 1 ex subadult Zuiderwoude (was niet geringd en kon goed vliegen) (JB)

Grauwe Gans

10/7 18 exx overvliegend Zandput Diemen NO (WW, MH)

24/8 ? exx overvliegend gehoord Kerkstraat bij Amstel (KH)

26/8 20 exx overvliegend De Braak & 50 exx overvliegend Thijssepark Amstelveen (WAP)

Brandgans

10/7 16 exx overvliegend Zandput Diemen NO (WW, MH)

Indische Gans

7/7 3 exx overvliegend W Oosterpoel, Waterland (S. Schoevaart)

Nijlgans

Gehele periode 2 exx in en rond de Aziëhaven, op 13/6 6 exx aldaar (WW)

Periode maximum Poelruiterplas, Spaarnwoude 18 exx (MH)

12/6 2 exx overvliegend omgeving Halfweg (FG)

Bergeend

Vele waarnemingen, ook van broedgevallen, vooral uit het Westelijk Havengebied, Landelijk West, Zandput NM en Waterland

Smient

- 19/6 1 ♂ Haven Ballast (VOD)
 19/6 1 ♂ Oeverlanden NM Asd Bos (JB)
 26/6 1 ♂ Poelruiterplas, Spaarnwoude (WW, MH), vanaf deze datum regelmatig
 2 exx aldaar aanwezig (MH, v Blanken)
 5/7 10 exx Z Diempolder (VOD)
 25/8 2 ♂♂ Aziëhaven (WW)
 29/8 6 exx Poelruiterplas, Spaarnwoude (FG)
 30/8 ? exx Aziëhaven (v Blanken)

Krakeend

- 18/7 2 ♀♀ met pulli omgeving Boezemgemaal Halfweg (KH)

Pijlstaart

- 11/8 & 17/8 1 ♀ Aziëhaven (WW)

Zomertaling

- 3/6 & 7/6 1 ♂ Poelruiterplas, Spaarnwoude (KH, MH)
 13/6 3 ♂♂ Aziëhaven (KH)
 5/7 1 ♀ Lange Bretten (KH, vd Schot)
 10/7 2 ♀♀ Zandput Diemen (WW, MH)
 11/7 3 ♀♀ ,, (VOD)
 18/7 1 ♀ omgeving Boezemgemaal Halfweg (KH)
 23/7 2 ♀♀ Haven Ballast (VOD)
 24/7 1 ♀ Zandput Diemen (VOD)
 30/7 1 ♀ Vijfhoek (VOD)
 26/8 1 ♂ omgeving Spaarnwoude (Daalder, Brouwer)
 NB: ♀ kan ook betrekking hebben op eclipskleed

Wintertaling

Vele waarnemingen uit de gehele periode

Krooneend

- 15/6 1 ♂ Gouwzee (Daalder, Brouwer)
 19/6 8 ♂♂, 2 ♀♀ Haven Ballast (VOD)
 10/7 2 ♂♂, 11/7 2 exx, 30/7 1 ex Vijfhoek (VOD)
 11/8 2 ♀♀ Haven Ballast (VOD)
 12/8 2 ♂♂ in eclipskleed & 1 ♀ Diemerzeedijk (VOD)
 13/8 4 exx NO & 2 exx ter plekke Haven Ballast (VOD)
 17/8 1 ♀ Markerdijk (WW)
 18/8 6 ♀♀ Binnenbraak, Waterland (JB)
 20/8 7 ♀♀ ,, (JB)
 30/8 10 ♀♀ Zuidelijke Binnenbraak, Waterland (FG)

Tafeleend

- 16/6 1 ♀ met 7 pulli omgeving Boezemgemaal Halfweg (KH)
 19/6 1 ♀ met 3 pulli Vijfhoek; eerste zekere broedgeval aldaar (VOD)
 26/6 1 ♀ met halfwas pul Aziëhaven (WW, MH)
 3/7 2 ♀♀ met resp. 5 & 3 pulli omgeving Boezemgemaal Halfweg (KH)
 8/7 4-5 ♀♀ met jongen Machineweg Houtrakpolder (FG)
 8/7 1 ♀ met pulli Spuikanaal Halfweg (JB)

Brilduiker

- 6/7 1 ♀ Gouwzee (Daalder, Brouwer)
 10/7 1 ex ♀kleed Vijfhoek (VOD)

Wespendief

- 25/8 1 ex NW Diempolder (VOD)

Zwarte Wouw

1/6 1 ex N Amstelkanaal (Oreel)

Bruine Kiekendief

Aanvulling territoria: Zandput NM (3)

Havik

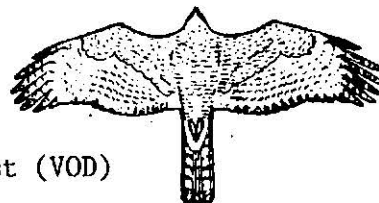
23/7 1 ♂ Kwekerij Asd Bos (de Groot)

30/7 1 vermoedelijk ♀ jagend Strekdam Haven Ballast (VOD)

3/8 1 ♀ ZW Diemen (VOD)

11/8 1 ad ♂ Vijfhoek (VOD)

29/8 1 ex NW Diemerpolder (JB, Bouwman)

Sperwer

12/7 1 ex Thijsssepark, Amstelveen (WAP)

1/8 1 ad ♂ jagend Vijfhoek (VOD)

Buizerd

19/6 1 ex NW Diemen (VOD)

10/7 1 ex N Haarlemmerweg (JB)

24/7 1 ex ZW M.L. Kingpark/Utrechtsebrug (Oreel)

25/8 1 ex Hertenkamp Asd Bos (Kamp)

Roodpootvalk

15/8 1 juv Vijfhoek biddend en insekt pakkend later O (VOD)

26/8 1 ex 1^e kj Kollumbergerweg, Bijlmer, uit ZW naar O, jagend & biddend (VOD)

Smelleken

24/7 1 ex Recreatiegebied Spaarnwoude thv Halfweg (Kamp)

Boomvalk

Territoria oa: Sportvelden Diemen (VOD), Gasfabriek Amstel-Omval (Oreel), Sportpark Eendracht (KH) en een vermoedelijk territorium Begraafplaats Buitenveldert (R. Bodeke, med Oreel). Verder vele waarnemingen, ook uit de stad

Waterral

24/6 1 ex roepend Zandput NM (JB)

17/8 2 exx Lange Bretten (BB)

18/8 1 ex roepend Oeverland Liede (KH, Haafkens)

31/8 2 exx Thijsssepark Amstelveen (WAP)

Kleine Plevier

31/8 1 ex omgeving Boezemgemaal Halfweg (KH)

Regelmatig 1-6 exx Aziëhaven (WW, MH)

Zandput NM: 3 territoria (BB, JB, Hijstek, v Blanken)

Bontbekplevier

Gehele periode 1-3 exx Poelruiterplas, Spaarnwoude (MH)

Regelmatig meerdere exx Aziëhaven (WW) en Zandput NM (BB, JB)

Strandplevier

Gehele maand juni t/m 21/7 4-5 exx Aziëhaven (WW)

23/7 1 ex Poelruiterplas, Spaarnwoude (MH)

Zilverplevier

10/7 1 ex Zandput Diemen (WW, MH)

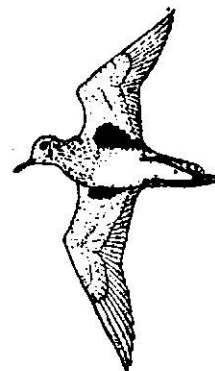
13/8 1 ex Poelruiterplas, Spaarnwoude (JB)

15/8 3 exx zomerkleed ZW Diemerpolder (VOD)

Kanoetstrandloper

4/8 2 exx Poelruiterplas, Spaarnwoude (MH)

17/8 1 ex Aziëhaven (WW)

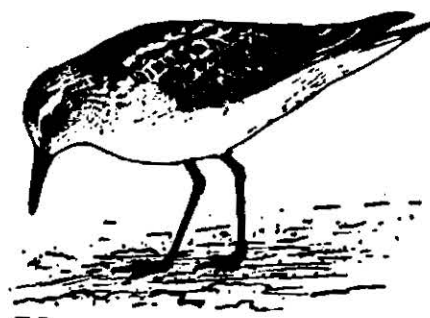

Kleine Strandloper

18/7 1 ex Poelruiterplas, Spaarnwoude (MH)
 25/8 & 26/8 2 exx Poelruiterplas (MH)
 25/8 2 exx Aziëhaven (Visbeen)

Krombekstrandloper

6/7 2 exx Zandput Diemen (VOD)
 23/7 5 exx Poelruiterplas, Spaarnwoude (MH)
 2/8 1 ex " (WW)
 3/8 2 exx Zandput Diemen (VOD)

Bonte Strandloper

In juli en augustus regelmatig 2-3 exx Poelruiterplas, Spaarnwoude (MH, WW, JB, v Blanken)
 17/8 2 ad & 5 juv Aziëhaven (WW)
 22/8 5 exx " (v Blanken)
 25/8 1 ex " (Visbeen)

Bokje

6/8 1 ex Zandput Diemen (VOD)

Regenwulp

In juli & augustus vele trekwaarnemingen Vijfhoek (VOD)
 15/7 gehoord Oosthavens (WW)
 18/7 2 exx omgeving Spaarnwoude (MH)
 30/7 enkele honderden trekkend over Asd Centrum (WW)
 2/8 1 ex omgeving Spaarnwoude (WW)

Wulp

26/6 2 exx Aziëhaven (WW, MH)
 10/7 ± 100 exx Recreatiegebied Spaarnwoude (JB)
 15/8 71 exx " (FG)
 17/8 4 exx Aziëhaven (WW)
 19/8 89 exx Recreatiegebied Spaarnwoude (JB)
 Op de slaappleats in de Aziëhaven maximaal ± 400 exx (v Blanken)

Oeverloper, Zwarte Ruiter & Groenpootruiter

Vele waarnemingen Zandput Diemen, Aziëhaven, Zandput NM, Poelruiterplas en omgeving Halfweg

Witgatje

Regelmatig waargenomen Aziëhaven, Zandput NM en omgeving Diemen
 29/6 1 ex gehoord Asd Centrum (WW)
 3/7 4 exx omgeving Boezemgemaal Halfweg (KH)
 8/7 2 exx Lutkemeerpolder (KH)
 16/7 1 ex Poelruiterplas, Spaarnwoude (Daalder, Brouwer)

Bosruiter

Regelmatig vanaf half juli tot eind augustus 1-2 exx Aziëhaven (WW) en 1-3 exx Zandput NM (BB, JB, Hijstek)
 6/7 1 ex Zandput Diemen (VOD)
 7/7 's nachts gehoord overvliegend Asd Centrum (WW)
 11/7 3-4 exx Zandput Diemen (VOD)
 15/7 & 31/7 1 ex Diempolder (VOD)
 16/7 1 ex Z-ZO IJdoorn (WW, KH)
 12/7 t/m 24/7 1-2 exx Bullewijk, Bijlmer (VOD)
 21/8 1 ex NO IJdoorn (KH, Haafkens)

Zwartkopmeeuw

9/8 1 juv ZW Vijfhoek (VOD)

Dwergmeeuw

9/8 3 exx 1^e kj Vijfhoek-IJmeer (VOD)
 10/8 1 ex Vijfhoek (VOD)
 17/8 2 exx 1^e zomerkleed Aziëhaven (WW)

Kokmeeuw

1-2 paar hebben gebroed op eilandjes in de Aziëhaven (WW)

Kleine Mantelmeeuw

18/6 t/m 27/8 op minstens 11 dagen 1 ex Vijfhoek (VOD)

13/8 2 ex *intermedius* Grote Braak, Halfweg (JB)

Grote Stern

18/8 1 ex N Waterlandse Zeedijk thv Barnegat (JB)

Witvleugelstern

30/7 1 ad & 1 ex 1^e kj Vijfhoek (VOD)

13/8 6-10 exx waaronder 2 juv tussen enkele 1000den Zwarte Sterns, Marken
(vd Schot)

19/8 1 ad & 2 juv Marken (WW)

Zwarte Stern

2/8 3 exx Aziëhaven (WW)

Verder vele waarnemingen uit Waterland, Marken, IJmeer en Vijfhoek

Tortelduif

13/8 1 ex Marken (vd Schot)

Halsbandparkiet

6/8 1 ex Leliegracht (MH)

IJsvogel

17/8 1 ex Maxis (VOD)

22/8 t/m 30/8 regelmatig 1 ex De Braak, Amstelveen (WAP)

30/8 1 ex Thijssepark, Amstelveen (WAP)

Groene Specht

12/6 1 ex Noordkant Asd Bos (v Blanken)

15/6 1 ex Thijssepark, Amstelveen (WAP)

22/6 1 ex De Braak, Amstelveen (WAP)

12/7 & 17/8 1 ex Thijssepark, Amstelveen (WAP)

23/7 1 ex Asd Bos (waar?) (WAP)

Kleine Bonte Specht

22/8 1 ex De Braak, Amstelveen (WAP)

Boompieper

21/8 2 exx 0 Vijfhoek/Maxis (VOD)

Kramsvogel

25/7 1 ex PEN-centrale (VOD)

30/7 t/m 9/8 6 exx Vijfhoek, op 13/8 al minstens 18 exx en op 21/8 $\pm$ 40 exx
(VOD)

19/8 & 30/8 3-5 exx omgeving Aziëhaven (v Blanken)

29/8 & 31/8 1 ex Bijenpark Eendrachtspolder (KH)

30/8 & 31/8 groepen in De Braak en Thijssepark (WAP)

Tapuit

3/8 1 ex Zandput Diemen (VOD) Na deze eerste waarneming werden weer op vele plaatsen Tapuiten gezien

Paapje

13/8 1 ex omgeving Boezemgemaal Halfweg (v Blanken) Na deze eerste waarneming werden op vele plaatsen Paapjes gezien

Gekraagde Roodstaart

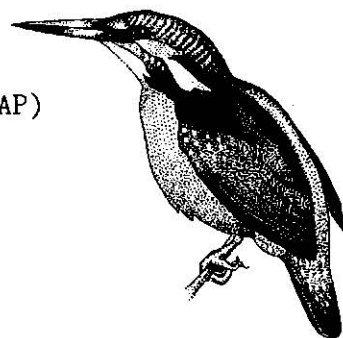
22/6 1 ex Golfbaan Duivendrecht (VOD)

7/8 1 ex Bovenkerkerweg, Amstelveen (WAP)

Zwarte Roodstaart

24/6 1 δ Zandput NM (JB, BB)

24/6 1 ex Vrachtstation Schiphol Centrum (BB)

17/7 2 exx Koekoekslaan, Badhoevedorp (BB)
13/8 1 ♂ Asfaltfabriek Aziëhavenweg (v Blanken)
30/7 1 ad & 2 juv Wittenburg (Violier)

Nachtegaal

17/6 zingend ex Gaasterlandstraat (v Drooge)

Blauwborst

6/6 & 13/6 1 ♂ 1 ♀ omgeving Motorcircuit Sloterdijk, een vrijwel zeker broedgeval, vogels alarmeerden geregeld. Op 26/6 werd het terrein door graafmachines bewerkt waarna de vogels verdwenen (WW)
Gehele maand juni een ♂ aanwezig Zandput NM (BB)

Snor

11/7 1 ex zang Zandput Diemen, 1^e waarneming aldaar (VOD)

Bonte Vliegenvanger

29/8 3 exx Bijenpark, Eendrachtspolder (KH)

Boomklever

11/7 1 ex gehoord Nieuwe Oosterbegraafplaats bij ingang Kruislaan (Veling)
30/8 1 ex aldaar (WW)
31/8 minstens 2 exx gehoord aldaar (VOD)

Vink

Territorium Sportpark De Meer bij voetbalvereniging WWHEDW (WW)

Kruisbek

Begin juli 3 exx in tuin Overdiemerweg de gehele dag aanwezig (G. Visser, med.
12/8 minstens 2 exx Vijfhoek (VOD) VOD)

HIERNA VOLGEN NOG EEN VERBETERING EN ENKELE AANVULLINGEN OP DE VORIGE PERIODE:

Krooneend

14/5 1 paar op Marken moet zijn 14/5 1 ♂ Gouwzee (Frieswijk)

Scholekster

Broedgeval op dak van gebouw aan de Amsterdamseweg, Amstelveen (WAP)

Houtsnip

4/3 1 ex De Braak, Amstelveen (WAP)

Tortelduif

24/4 zang omgeving Kampeerterrein Asd Bos (v Drooge)

Velduil

14/4 1 ex Blusvijver, Schipholweg (BB)

IJsvogel

Op 24/2 werd door de heer en mevr. Geers in het Asd Bos een ex gevonden dat ergens tegenaan gevlogen was en in shocktoestand verkeerde. Na te zijn geringd is de vogel weer vrij gelaten (med. v Drooge)

Nachtegaal

22/4 eerste zangwaarneming omgeving Kampeerterrein Asd Bos (v Drooge)

Wielewaal

9/5 eerste zangwaarneming Openluchttheater & Schinkelpolder Asd Bos (v Drooge), Vogeleiland Asd Bos (Topsvoort)

Glanskop

2/3 ? exx De Braak, Amstelveen (WAP)

Zwarte Mees

28/4 & 29/4 ? exx Thijssepark, Amstelveen (WAP)

Uit: Natura 44 (okt. 1947)

De Gierzwaluwen.

In „Het Vogeljaar” vestigt Thijssen de aandacht op de avondvluchten van de gierzwaluwen en wijst hij erop, hoe eerst de mannetjes de wijfjes naar het nest jagen en hoe deze mannetjes dan later opstijgen tot hoog in de lucht.

„Weltra”, zo schrijft hij, „komen ze zo hoog, dat de afzonderlijke vogels niet meer te onderscheiden zijn en dan is alles verdwenen zodat je ze zelfs met een kijker niet kunt weervinden.”

Verder deelt hij dan mee, dat ze vermoedelijk de hele nacht daarboven doorbrengen en dat het neerdalen nog nooit is opgemerkt, terwijl toch 's morgens vroeg het normale aantal vogels weer aanwezig is.

Engelhard de Witt laat in zijn „Buiten bij de vogels” een zelfde toon horen en Rinke Tolman gaf een soortgelijke beschrijving in een van zijn natuurjournalen in „Het Parool”.

Ik heb dit jaar en ook vorig jaar meerdere avonduren aan deze snelle vogels gewijd en ik vraag mij af of het verhaal door deze schrijvers gegeven, juist is.

Inderdaad, zij jagen tegen het ondergaan van de zon op hartstochtelijke wijze achter elkaar aan, doch het viel me op, dat de rollen van jager en gejaagde soms

plotseling werden omgekeerd. Ook stelde ik vast dat het jagen vaak geschiedt in groepjes van drie en dat ook hierbij de volgorde telkens verandert. Een eigenaardigheid, die me bovendien opviel, was, dat wanneer de afstand tussen jager en gejaagde door bijv. een zwenking van de gejaagde wat groot was geworden, de jager zijn eigen weg vervolgde en de jacht dus opgaf. Merkwaardig was het dan, dat in enkele gevallen de gejaagde weer terugkeerde en vlak voor de oorspronkelijke jager heenscheerde, waardoor bij laatstgenoemde de lust om de jacht te hervatten, weer werd opgewekt. Een en ander gaf mij zeer sterk de indruk, dat hier een - laat ik zeggen - spel gespeeld wordt, dat door beide partijen zo gewild wordt.

Het is mij niet gelukt gevallen waar te nemen, waarbij de gejaagde inderdaad in het nest werd gedreven. Wel zag ik, dat de jager soms plotseling de jacht liet en zelf retireerde onder een daklijst. Naarmate de schemer toenam zag ik de een na de andere vogel in zijn rustplaats verdwijnen, doch steeds ging dit uit eigen beweging.

Van het opstijgen der mannetjes heb ik nooit iets kunnen bespeuren. Wel vloegen de vogels (plus minus een kwartier na zonsondergang) soms zeer hoog, alsof ze nog wilden genieten van de laatste zonnestralen. Het is me echter herhaalde malen gelukt en enkele van die hoogvliegers (je kunt natuurlijk niet op allen tegelijk letten) in het oog te houden en ik zag die vogel weer spoedig in de lagere regionen terugkeren, nog enige malen langs en over de daken scheren en dan tussen de daken verdwijnen.

Mijn waarnemingen deed ik dit jaar in juli: de zon gaat dan om ongeveer 9 uur onder; om ongeveer halfnegen zag ik geen gierzwaluw in de lucht.

Hoewel ik vanzelfsprekend aarzel om mededelingen van erkende waarnemers, als de hiervoor genoemden in twijfel te trekken, kan ik toch hetgeen ik zelf aanschouwde moeielijk als onjuist aanvaarden en ik vraag mij af of ook wel van andere zijde al eens twijfel ontrent deze „jacht en hemelvluchten” naar voren is gebracht.

L. C. NANNINGA.

De waarnemingen van den heer Nanninga zijn ongetwijfeld juist. Onderzoekers als Swaen en Daanje c.f. Ardea 1944, vermelden niets van het mysterieuze verdwijnen van de manlijke gierzwaluwen. Het volksgeloof en de vermelding daar is echter wel begrijpelijk.

Red.

Uit: Natura 45 (jan. 1948)

Gierzwaluwen.

Naar aanleiding van het artikeltje van de Heer L. C. Nanninga over de Gierzwaluwen moet ik opmerken, het niet eens te zijn met het in twijfel trekken van de reeds door Thijssen waargenomen verschijnselen en zeker niet met de noot van de redactie die één en ander zonder enige reden op een volksgeloof wil schuiven.

Evenals de Heer Nanninga besteedde ik deze zomer veel avonduren aan deze soort en wel speciaal aan dat eventuele overnachten in de lucht.

Het z.g. naar bed jagen van het ♂ door een ♀ lijkt ook mij niet juist, mijn indruk is dat dit uitsluitend ♀♀ zijn, die elkander nog voor het onder de daklijst verdwijnen heftig najagen.

Er is tegen het donker worden een duidelijk verschil in gedrag op te merken tussen die vogels die eventueel omhoog gaan en degene die op het nest zullen terugkeren.